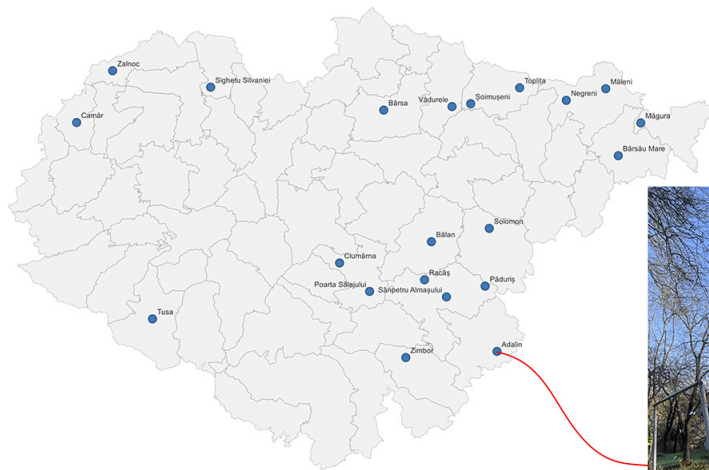

INVESTIGAȚII DENDROCRONOLOGICE LA BISERICI DE LEMN DIN SĂLAJ – BISERICA DE LEMN DIN ADALIN

INVESTIGAȚII DENDROCRONOLOGICE LA BISERICI DE LEMN DIN SĂLAJ – BISERICA DE LEMN DIN ADALIN

Ipoteza de lucru:

Biserica de lemn din localitatea Adalin, jud. Sălaj, nu se regăsește în Lista Monumentelor Istorice. Documentele (istorice parohiale și publicații interbelice) afirmă că aceasta a fost adusă pe locul ei actual din satul Borșa, județul Cluj, în anul 1900, însă informații precise despre locul și momentul construcției inițiale nu se cunosc.

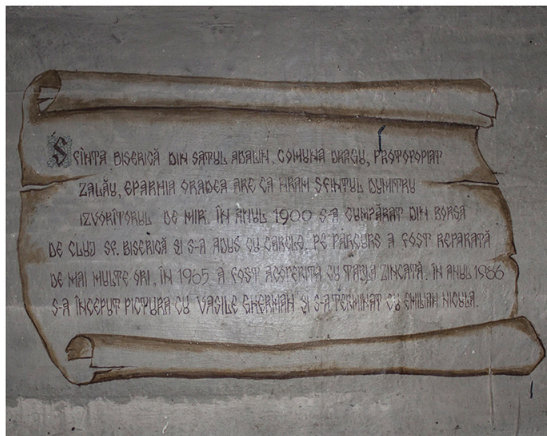
*Cu toate acestea, biserica, gândită ca lăcaș mănăstiresc, are o poveste impresionantă, care este legată de destinul meșterului dulgher și zugravului Urs Broină. O scrisoare păstrată până înaintea Primului Război Mondial în arhiva parohiei din Stoboru (SJ), surprinde situația bisericii de mănăstire în anul **1787**, când aceasta urma să fie demolată, ca urmare a unui decret imperial. Ctitorul ei, Urs Broină, adresează împăratului Iosif al II-lea această scrisoare, cu speranța ca biserica/mănăstirea să fie cruțată, lucru care însă nu se întâmplă.*

*Conform tradiției, biserica a fost apoi dată credincioșilor din Borșa (CJ), unde a fost reconstruită și pictată de același ctitor-zugrav, iar mai târziu, la începutul secolului al XX-lea, aceasta a fost mutată la Adalin după ce vechea biserică din acest sat arsese. În prezent, biserica din Adalin este tencuită atât în interior cât și în exterior, și acoperită cu tablă zincată în urma lucrărilor din anul **1965**.*

Povestea acestei biserici călătoare a fost popularizată, înaintea Primului Război Mondial, în paginile revistei Răvașul, de către istoricul Augustin Bunea și de către protopopul Elie Dăianu.

INVESTIGAȚII DENDROCRONOLOGICE LA BISERICI DE LEMN DIN SĂLAJ – BISERICA DE LEMN DIN ADALIN

O pisanie relativ recentă a bisericii din Adalin.

Rezultatele obținute:

Rezultatele analizei dendrocronologice identifică două momente în istoria bisericii, și anume, construcția inițială, și aducerea ei în satul Adalin. Construcția inițială a fost finalizată cel mai probabil în anul **1787**, din arbori tăiați în iernile anilor **1784-1786**. Din această etapă fac parte elementele care provin din pereții bisericii, cosoroabe, structura turnului și portaluri.

Cu alte cuvinte, cu excepția tălpilor, care au fost schimbate în anul **1900**, în momentul aducerii ei în Adalin, biserica pare să se păstreze în forma și cu elementele sale originale.

INVESTIGAȚII DENDROCRONOLOGICE LA BISERICI DE LEMN DIN SĂLAJ – BISERICA DE LEMN DIN ADALIN

Consolă, biserica de lemn din Adalin.

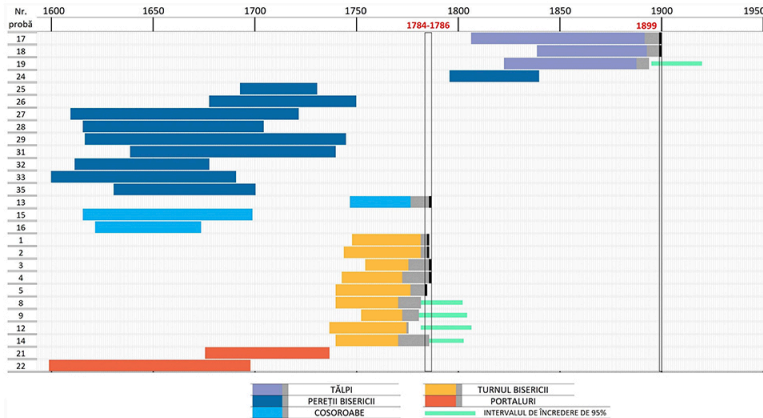
Rezultatele obținute:

Specia de arbore supusă analizei este stejarul (*Quercus robur*), toate elementele eșantionate fiind realizate din această esență, cu excepția unui element situat la nivelul iconostasului care este realizat din brad (*Abies alba*).

Probele analizate conțin între 17 și 128 de inele anuale, cu o medie de 58 inele. Pereții bisericii conțin elemente provenite din arbori mai bătrâni, probabil cu vârste în general de peste 100 de ani. În același timp, se observă faptul că structura turnului și a șarpantei sunt construite din arbori tineri, cu vârste care ajung la un maxim de 50 de ani.

Din cele 35 de probe analizate, au putut fi datate cu succes un număr de 27 de probe, în timp ce pentru alte opt probe datarea nu a fost posibilă, sau gradul de încredere în rezultatele obținute este redus.

INVESTIGAȚII DENDROCRONOLOGICE LA BISERICI DE LEMN DIN SĂLAJ – BISERICA DE LEMN DIN ADALIN

Rezultatele obținute:

Studiu dendrocronologic identifică momentul cel mai probabil al finalizării construcției bisericii de lemn din Adalin ca fiind anul **1787** și înlocuirea tălpilor bisericii, o dată cu mutarea ei din satul Borșa, în anul **1900**.

INVESTIGAȚII DENDROCRONOLOGICE LA BISERICI DE LEMN DIN SĂLAJ – BISERICA DE LEMN DIN ADALIN

Rezultatele obținute:

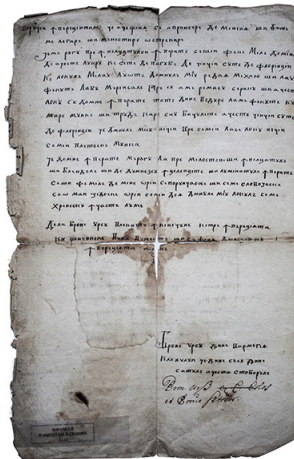
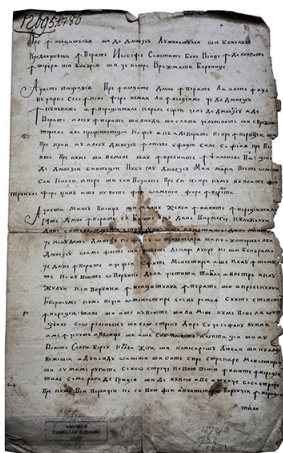

Straturi de tencuială, biserica
de lemn din Adalin, 2011.

Pentru faza inițială a construcției, arborii au fost tăiați de-a lungul mai multor ani, între **1784** și **1786**, în perioadele de hibernare, adică intervalul octombrie-aprilie. La baza acestor afirmații stau 10 probe cu inele de alburn, dintre care șase păstrează și ultimul inel de creștere (Waldkante), complet format. Toate aceste probe se regăsesc la nivelul structurii turnului, unul dintre puținele locuri unde accesul la elementele de lemn nu este îngreunat de tencuială. Pentru a putea preleva probe și din grinzile pereților bisericii, tencuiala a fost îndepărtată în mai multe locuri din zona absidei altarului, însă probele extrase nu au surprins inele de alburn. Ca urmare, un număr mare de probe fără alburn, mai exact 20, pot indica doar un an TPQ, adică anul cel mai devreme posibil.

În ceea ce privește elementele care provin din pereții bisericii, anii TPQ se înșiră de-a lungul perioadei 1681-1757, arătând faptul că butea bisericii, dacă ar fi fost ridicată înaintea turnului, nu a putut fi construită înainte de anul 1757, deci cu maxim 30 de ani înaintea construirii turnului. Deoarece începând cu jumătatea secolului al XVIII-lea, turnul-clopotniță era o caracteristică obișnuită la bisericile de lemn din Sălaj, și că în procesul de prelucrare/debitare a bânelor se putea pierde cu ușurință mai mult de 30 de inele de creștere, considerăm că ipoteza cea mai probabilă este cea în care biserica a fost ridicată în forma ei actuală în anul **1787**.

INVESTIGAȚII DENDROCRONOLOGICE LA BISERICI DE LEMN DIN SĂLAJ – BISERICA DE LEMN DIN ADALIN

Rezultatele obținute:

În concluzie, studiul dendrocronologic stabilește momentul finalizării construcției bisericii din Adalin și **confirmă o posibilă legătură a acesteia cu povestea meșterului Urs Broină și a mănăstirii de la Stoboru.**

Dacă biserica de lemn din Adalin este chiar biserica lui Urs Broină, atunci studiul nostru arată că la momentul impunerii demolării sale, meșterul abia finalizase edificiul la Stoboru.

Nereușita demersului său, de a salva nou construita biserică prin trimiterea unei scrisori către Împărat, este urmată de demolarea acesteia. Biserica însă nu este pierdută, ea fiind dată/vândută comunității din Borșa (CJ), pentru ca la cumpăna dintre secolele XIX și XX, să ajungă în Adalin, locul unde o regăsim în prezent.

Scrisoarea lui Urs Broină către împărat – document păstrat în Fondul Personal Ilie Dăianu, Serviciul Județean Cluj al Arhivelor Naționale.

INVESTIGAȚII DENDROCRONOLOGICE LA BISERICI DE LEMN DIN SĂLAJ – BISERICA DE LEMN DIN ADALIN

Iconostasul / intrările în absida altarului.

Masa altarului.

INVESTIGAȚII DENDROCRONOLOGICE LA BISERICI DE LEMN DIN SĂLAJ – BISERICA DE LEMN DIN ADALIN

Absida altarului, decroșată.

Intrarea în biserică